ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

14. september 2004 *

Kohtuasjas T-290/02,

Associazione Consorzi Tessili (Ascontex), esindajad: advokaadid P. Mbaya Kapita ja L. Denis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: C. Giolito ja L. Flynn, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 12. juuli 2002. aasta otsus K(2002) 1702, millega tühistati toetus FEDER nr 97.05.10.001, mis oli hagejale määratud 18. märtsi 1998. aasta otsusega SG(98)D/2251, ja kohustati hagejat tagastama komisjoni poolt väljamakstud ettemaks projektis, mille eesmärk oli korraldada Capri saarel rahvusvaheline tekstiili- ja rõivamess (Eurespritʼ projekt),

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. Pirrung, kohtunikud A. W. H. Meij ja N. J. Forwood,

kohtusekretär: ametnik I. Natsinas,

arvestades kirjalikus menetluses ja 4. mai 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 Oma 22. novembri 1993. aasta resolutsiooniga ettevõtjate, eriti väike- ja keskmise suurusega ning käsitööettevõtjate konkurentsivõime parandamiseks ning tööhõive arendamiseks (EÜT C 326, lk 1) kutsus nõukogu komisjoni üles katsetama ettevõtjate kohtumiste vormi, mille puhul saadakse suurettevõtjate eestvedamisel kokku väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatega eesmärgiga teha koostööd.

2 Nimetatud resolutsiooni alusel algatas komisjon regionaalpoliitika ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate ühenduse initsiatiivi raames aastateks 1996–1999 sisseostjate IBEX-messide (International Buyers' Exhibition) tehnilise- ja finantsabi projekti. Sellised messid on mõeldud suurettevõtjate aitamiseks väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatest partnerite otsingutel ning pakuvad viimastele võimalust astuda vahetusse kontakti suurettevõtjatega, kes on huvitatud nende kaupadest ja teenustest. Neid korraldatakse konkreetsete tööstusharude (autotööstus, elektroonika, tekstiilitööstus jne) või teatud tüüpi ettevõtjate kaupa (kõrgtehnoloogia, käsitöö jms tüüpi väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad).

3 IBEX-messide korraldamise reeglid ja sellekohase rahalise abi andmise tingimused loetleb komisjoni „Väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate ühenduse initsiatiivi IBEX käsiraamat" (edaspidi „käsiraamat"). Selle kohaselt peab sisseostjate messi korraldaja täitma eelkõige järgmised sisulised ja vormilised tingimused: mess peab toimuma struktuurifondide abikõlblikus piirkonnas ning sellel peavad osalema nimetatud abikõlblikud väike- ja keskmise suurusega ettevõtjad, järgima peab täpset ajakava ja projekti erinevaid etappe. Kuna partnerite valik on messi õnnestumise seisukohalt peamine, peab täpsustama kõigi partnerite töömeetodeid. Korraldaja kohustub esitama projekti kohta toimiku ja mitmeid aruandeid.

4 Eelkõige peab komisjonile esitama vähemalt neli kuud enne ürituse toimumist ja pärast väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatega kontakteerumist vahearuande, millest nähtub projekti kolme esimese etapi teostus. Nimetatud aruandes tuleb ära tuua eelkõige juba registreerunud ettevõtjate nimekiri. Nende aruannete heakskiitmine komisjoni poolt on eelduseks rahalise abi neljast osast teise maksmisele.

5 Käsiraamat täpsustab, et vastukaaluks komisjoni kohustusele maksta rahalist abi peab korraldaja täitma kohustused, mis on loetletud „rahalise abi saaja deklarat-

sioonis" (edaspidi „abisaaja deklaratsioon"), mis on toodud ära käsiraamatu lisas. Vastavalt neile kohustustele peab ta teostama töö, nagu see oli kirjeldatud ettepanekus, mille põhjal otsustati projekti toetada, ning andma finantstehingutest aru vastavalt heakskiidetud eelarvele. Igasugusest projekti muutmisest tuleb komisjoni teavitada ja viimane peab selle heaks kiitma. Kui korraldaja ülesandeid täita ei suuda (k.a erinevate etappide tähtaegade järgimine), jätab komisjon endale õiguse väljamaksete tegemine peatada ning vajadusel nõuda juba tasutud summade tagasimaksmist.

6 Abisaaja deklaratsioon loetleb abi saava tegevuse kaheksa kohustuslikku etappi, täpsustab, et abi makstakse osamaksetena, ning kohustab õigustatud isikut keelduma teisest osamaksest, kui kolmanda etapi, mis seisneb kindlakstehtud ja oma soovi ülesnäidanud suurettevõtjate vajadustele vastavate väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatega kontakteerumises, tähtaegadest ei ole kinni peetud. Lisaks peab ta arvesse võtma, et komisjonil on õigus abi summat vähendada, kui ta leiab, et seatud eesmärke pole saavutatud.

7 Käesolevas asjas tähendust omaval perioodil 1997–2002 reguleeris IBEX-messidesse puutuvat sisuliselt nõukogu 19. detsembri 1988. aasta määrus (EMÜ) nr 4253/88, milles nähakse ette sätted määruse (EMÜ) nr 2052/88 rakendamiseks seoses struktuurifondide tegevuse kooskõlastamisega teiste struktuurifondidega ning Euroopa Investeerimispanga ja muude olemasolevate rahastamisvahendite tegevusega (EÜT L 374, lk 1), mida on muudetud nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 2082/93 (EÜT L 193, lk 20; edaspidi „määrus nr 4253/88"), ning nõukogu 19. detsembri 1988. aasta määrus (EMÜ) nr 4254/88, milles nähakse ette sätted määruse (EMÜ) nr 2052/88 rakendamiseks Euroopa Regionaalarengu Fondi suhtes (EÜT L 374, lk 15), mida on muudetud nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrusega (EMÜ) nr 2083/93 (EÜT L 193, lk 34).

8 Nõukogu 21. juuni 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta (EÜT L 161, lk 1), ja tunnistatakse alates 1. jaanuarist 2000 kehtetuks määrus nr 4253/88, artikli 52 lõike 1 sõnastuse kohaselt ei mõjuta see määrus komisjoni poolt määruse nr 4253/88 või mis tahes muude 31. detsembril 1999 kõnesoleva abi suhtes kehtivate õigusaktide alusel heakskiidetud abi jätkamist ega muutmist, sealhulgas täielikku või osalist tühistamist.

9 Määruse nr 4253/88 artikkel 14 pealkirjaga „Abitaotluste käsitlemine" sätestab lõike 1 esimeses lauses:

„Abitaotlused [...] valmistab ette liikmesriik või tema poolt määratud pädevad riiklikud, piirkondlikud, kohalikud või muud ametiasutused ning need esitab komisjonile liikmesriik või mõni teine tema poolt selleks määratud asutus."

10 Sama määruse artikli 21 lõike 1 esimese lause sõnastuse kohaselt tehakse „[f]inantsabi maksed [...] riiklikule, piirkondlikule või kohalikule ametiasutusele või organile, kes on selleks määratud taotluses, mille esitab asjaomane liikmesriik".

11 Määruse nr 4253/88 artikkel 24 pealkirjaga „Abi vähendamine, peatamine ja tühistamine" sätestab:

„1. Kui ettevõtmine [...] ei õigusta osa või kogu eraldatud abi, vaatab komisjon juhtumi asjakohasel viisil partnerluse raames läbi, nõudes eelkõige seda, et liikmesriik või liikmesriigi poolt ettevõtmise rakendamiseks määratud ametiasutused esitaksid omapoolsed märkused kindlaksmääratud aja jooksul.

2. Pärast uurimist võib komisjon asjaomasele ettevõtmisele [...] antavat abi vähendada või selle peatada, kui uurimise käigus ilmneb eeskirjade eiramine või ettevõtmise või meetme rakendamise tingimusi mõjutav oluline muudatus, mille kohta ei ole taotletud komisjoni heakskiitu.

3. Iga alusetult makstud summa makstakse komisjonile tagasi [...]"

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

12 29. septembril 1997 esitas hageja, Itaalia tekstiilitööstuse huve esindav mittetulundusühing, komisjonile rahalise abi taotluse Euresprit'-nimelise tekstiili ja rõiva sisseostjate IBEX-messi korraldamiseks Capri saarel (Itaalia), mille esialgne toimumisaeg pidi olema 19., 20. ja 21. oktoober 1998, seejärel aga 22., 23. ja 24. märts 1999.

13 Komisjon määras oma 18. märtsi 1998. aasta otsusega hagejale abi 50% ulatuses projekti kuludest, seades osaluse maksimaalsuuruseks 500 000 eküüd. Sellele otsusele oli lisatud abisaaja deklaratsiooni blankett. Lisaks anti hagejale käsiraamat.

14 Käsiraamatu ja 18. märtsi 1998. aasta otsuse alusel kirjutas hageja alla ja saatis 28. aprillil 1998 komisjonile abisaaja deklaratsiooni. Deklaratsiooni kohaselt kohustus ta muu hulgas kasutama rahalist abi üksnes oma 29. septembri 1997. aasta

Eurespritʼ projekti taotluses kirjeldatud eesmärkidel. Nimetatud projekt nägi sisuliselt ette, et kavandatud IBEX-mess pidi tooma kokku 60 kuni 70 rahvus vahelise tuntusega suurettevõtjat võimalike tellijatena (ARMANI, VERSACE, MARKS & SPENCER jne) ja 300 kuni 350 väike- ja keskmise suurusega ettevõtjat võimalike alltöövõtjatena ning looma tekstiili ja rõivatööstuse alal majanduspartnerite võrgustiku.

15 Kui komisjon oli abisaajalt deklaratsiooni kätte saanud, kandis ta hagejale üle ettemakse summas 200 000 eurot (40% lubatud kogusummast). Järgnevalt tuli ilmsiks, et Eurespritʼ projekt ei kulge plaanipäraselt, peamiseks probleemiks oli hageja sõnul kõnealuse tööstusharu ettevõtjate vähene huvi.

16 Hageja ja komisjon vahetasid ajavahemikus november 1998 — jaanuar 2002 projekti teostamisel tekkinud probleemide üle mitmeid kirju ja korraldasid mitmeid kokkusaamisi. Selle käigus juhtis hageja algusest peale juba 22. detsembri 1998. aasta kirjas komisjoni tähelepanu tekstiili ja rõivaste suurtootjate ehk „tellijate soovimatusele osaleda" ning tegi ettepaneku lükata Capril korraldatava messi toimumisaeg kahe kuu võrra edasi.

17 21. jaanuari 1999. aasta kirjaga palus komisjon esitada hagejal talle nimekiri tellijatest ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatest „alltöövõtjatest" (liigitatuna liikmesriikide ja struktuurifondide abikõlblike piirkondade järgi), kes olid juba kindlalt registreerunud, ning juba korraldatud intervjuude arv. Järgmises, 22. märtsi kirjas piirdus hageja vaid viitega oma palvele lükata messi korraldamine edasi ning pakkus uute kuupäevadena välja 25., 26. ja 27. oktoober 1999.

18 Vastuseks sellele muudatustaotlusele võttis komisjon 6. mai 1999. aasta faksiga hagejaga ühendust 18. märtsi 1998. aasta otsuse abi andmise kohta võimaliku muutmise küsimuses, juhtides tema tähelepanu ühele teisele tekstiilialasele IBEX ürituse projektile 22. ja 23. novembril 1999 Londonis (Ühendkuningriik), mida toetati samuti ühenduse fondidest, ning tehes ettepaneku saada kokku selle ürituse korraldajatega vältimaks nende kahe messi kattumist. Ta palus endale saata ülevaate koordineerimiseks võetud meetmetest, mille eesmärgiks oli otsustada lõplikult Eurespri t' projekti toimumisaja muutmine. Pärast 4. juunil 1999 hagejale tehtud meeldetuletust kordas komisjon oma 19. juuli 1999. aasta kirjas nõudmist täpsustada hageja võetud meetmeid tagamaks projekti koordineerimine Londonisse kavandatud projektiga. Selles kirjas märkis komisjon esmakordselt, et kuna ta ei ole saanud informatsiooni, mis lubaks nõustuda Eurespri t' messi toimumisaja muutmisega, võib ta kaaluda juba makstud abi tagasinõudmist.

19 Hageja reageeris sellele, esitades 21. juulil 1999 aruande projekti edenemise kohta. See aruanne ei sisaldanud aga komisjoni palutud informatsiooni, st kindlalt osalevate tellijate ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate nimekirja, korraldatud intervjuude koguarvu ega selgitust, kuidas koordineeritakse hageja ja Londonisse kavandatud messe. 11. augusti 1999. aasta kirjaga palus komisjon, osutades veel kord nendele puudujääkidele, hagejal esitada talle nimetatud informatsioon enne 5. septembrit 1999, kui ta tahab vältida toetuse tagasinõudmist komisjoni poolt.

20 16. septembri 1999. aasta kirjas kinnitas hageja, et teda oli Londoni messi korraldaja teavitanud, et see mess toimub mitte 22. ja 23. novembril 1999, vaid 2000. aasta kevadel. Kirjale oli lisatud 16 tellija ja 28 alltöövõtja nimi, aadress ja tegevusala. Sellest nähtus, et nende kahte kategooriasse kuuluvate ettevõtjate vahel polnud korraldatud veel ühtegi intervjuud.

21 18. oktoobril 1999 esitas hageja komisjonile aruande, milles oli toodud messi uus ajakava ja lisandused võrreldes esialgse aruandega, tehes ettepaneku lükata üritus edasi 6., 7. ja 8. aprillile 2000.

22 Nähes, et mess ei olnud ettenähtud ajal toimunud ning saadud informatsioon ei sisaldanud garantiid, et see toimub teisel ajal, teavitas komisjon 14. detsembri 1999. aasta kirjaga hagejat, et ta kavatseb lubatud rahalise abi tühistada, kui hageja ei esita talle enne 15. jaanuari 2000 vastavalt heakskiidetud projektile (300–350 väike- ja keskmise suurusega ettevõtjat ning 60–70 tellijat) nimekirja tellijatest ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatest ühes ettevõtjate kontaktandmetega, et komisjon saaks nendega ühendust võtta. Koopia sellest kirjast edastati pädevale Itaalia ministeeriumile.

23 Hageja märkis oma 10. jaanuari 2000. aasta vastuses, et Euresprit' sisseostjate messi korraldamisel ilmnes „terve hulk takistusi, mis on omased klientide ja varustajate vahelistes suhetes väga traditsiooniliseks tööstusharuks jäänud tekstiili- ja rõivatööstusele", kuid planeeritud ümberkorraldused peaksid tagama edu, kuna kuulsate Euroopa kaubamärkide omanikud olid väljendanud üritusele toetust. Ta kinnitas, et registreerunud on juba 160 alltöövõtjat ning et osalejate nimekiri ajakohastatakse 2000. aasta jaanuari lõpuks. 10. aprilli 2000. aasta kirjaga lisas ta, et tema ettevõtmise ümberkorraldusi oli krooninud edu — 50 rahvusvahelise tuntusega kaubamärki oli avaldanud valmisolekut osaleda üritusel. Sellele kirjale oli lisatud nimekiri 22 ettevõtja (AEFFE, HILTON VESTIMENTA, MOSCHILLO, ASPESI, LEVI'S, NIKE jne) ning 50 nende ettevõtjate poolt esindatud kaubamärgi nimedega. Ilmnes, et see nimekiri ei vasta üldse 16. septembri 1999. aasta kirjale lisatud nimekirjale (vt ülal punkt 20).

24 14. augusti 2000. aasta kirjaga tühistas komisjon otsuse, millega ta oli määranud hagejale abi summas 500 000 eurot, ja kohustas viimast maksma talle tagasi tehtud ettemakse.

25 Oma 18. septembri 2000. aasta vastuses heitis hageja komisjonile ette, et see ei olnud reageerinud tema ettepanekutele muuta projekti. Ta väitis, et ehkki mess ei olnud toimunud, oli kuni 2000. aasta suveni kestnud intensiivne ettevalmistustöö ning

sellega seoses oli tehtud kulutusi. Kolmes järjestikuses kirjas 19. märtsist ja 5. juulist 2001 leidis ta, et lõplik kokkuvõte peaks arvesse võtma tegelikult tehtud töid ja kulutusi.

26 9. jaanuaril 2002 esitas hageja Euroopa ombudsmanile kaebuse ja taotles komisjonilt paralleelselt tagasimaksmise menetluse peatamist. Nimetatud kaebuses märkis hageja, et ta mõistab vajadust tema projekt lõpetada, kuid ta rõhutab, et arvesse tuleks võtta juba tehtud töid ja nendega seotud kulutusi. Ta taotles toimiku taasavamist ning selle summa ümberhindamist, milles ettemaks tuleb tagasi maksta. Euroopa ombudsman leidis oma 18. septembri 2002. aasta otsuses, et komisjon pole rikkunud hea halduse tava EÜ artikli 195 tähenduses.

27 12. juulil 2002 võttis komisjon vastu otsuse K(2002) 1702, millega tühistati abi FEDER nr 97.05.10.001, mis oli hagejale määratud 18. märtsi 1998. aasta otsusega SG(98)D/2251, ning kohustati tagasi maksma komisjoni poolt Capri rahvusvahelise tekstiili- ja rõivamessi korraldamist puudutava projekti raames (Eurespritʼ projekt) tehtud ettemaks (edaspidi „vaidlustatud otsus"), mis selle artikli 4 kohaselt on adresseeritud hagejale.

28 Vaidlustatud otsuse artikkel 1 tühistab määratud abi, samas kui artikkel 2 määrab, et ettemaks summas 200 000 eurot tuleb tagastada. Need mõlemad artiklid tuginevad määruse nr 4253/88 artiklile 24. Komisjon leiab oma hinnangus sisuliselt, et hageja suutmatus esitada messil osalevate tellijate ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate nimekirja kujutab endast puudujääki, mis mõjutab ettevõtmise enda toimumist. Järelikult toob Eurespritʼ IBEX-projekti läbikukkumine kaasa abi tühistamise ja alusetult makstud ettemaksu tagasimaksmise.

29 Vaidlustatud otsuse artikkel 3 sätestab, et see asendab 14. augusti 2000. aasta kirja (vt ülal punkt 24).

30 Vaidlustatud otsusest teavitati hagejat 15. juulil 2002 ning teate sai viimane kätte 16. juulil 2002.

Menetlus ja poolte nõuded

31 Hageja esitas käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 24. septembril 2002.

32 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus (teine koda) avada suulise menetluse ning paluda Itaalia valitsusel vastata Euroopa Kohtu põhikirja artikli 24 alusel kirjalikule küsimusele.

33 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu suulistele küsimustele kuulati ära 4. mai 2004. aasta kohtuistungil. Seal tutvustati menetluspooltele Itaalia valitsuse vastust Esimese Astme Kohtu esitatud küsimusele. Kui pooled olid esitanud 28. mail 2004 selle küsimuse kohta oma kirjalikud märkused, lõpetas teise koja esimees menetluse.

34 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— esimese võimalusena tühistada vaidlustatud otsus; tuvastada, et ettemaksu summas 200 000 eurot ei pea tagastama;

— teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsus osaliselt; tuvastada, et ettemaks summas 200 000 eurot makstakse komisjonile tagasi, kui viimane on teinud otsuse tehtud kulutuste abikõlblikkuse kohta, ning proportsionaalselt osaga, mida hageja Eurespri' projekti raames ei kasutanud;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

35 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata osalise vastuvõetamatuse tõttu;

— jätta hagi rahuldamata, kuna see on alusetu osas, milles taotletakse vaidlustatud otsuse tühistamist;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

36 Hageja esitab oma hagi toetuseks sisuliselt viis väidet. Esimene väide, mis on esitatud seisukohana, et otsust pole põhjendatud, tugineb määruse nr 4253/88 artikli 24 rikkumisele. Ülejäänud väited tuginevad vastavalt õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse ja proportsionaalsuse põhimõtete ning põhjendamiskohustuse rikkumistele.

Esimene väide, mis tugineb määruse nr 4253/88 artikli 24 rikkumisele

37 Hageja heidab komisjonile ette määruse nr 4253/88 artikli 24 lõike 1 rikkumist, kuna ta ei palunud asjaomasel liikmesriigil, st Itaalia Vabariigil, esitada omapoolseid märkusi kõnealuse rahalise abi kavatsetud tühistamise kohta. Komisjon on nii talitades rikkunud partnerluse kohustustust.

38 Kohtuistungil täpsustas hageja, et Itaalia valitsust oleks tulnud kindlasti informeerida komisjoni kavatsusest tühistada kõnealune rahaline abi, sest määruse nr 4253/88 artikli 23 lõike 1 alusel vastutab asjaomane liikmesriik eeskirjade eiramise või hooletuse tõttu alusetult makstud summade tagasimaksmise eest täiendavalt.

39 Selles küsimuses tuletab Esimese Astme Kohus meelde, et 12. veebruari 2004. aasta otsuses kohtuasjas C-330/01 P: Hortiplant *v.* komisjon (EKL 2004, lk I-1763) kinnitas Euroopa Kohus, et määruse nr 4253/88 artikkel 24 kohustab komisjoni paluma asjaomaselt liikmesriigilt või tema poolt selleks määratud ametiasutuselt omapoolsete märkuste esitamist kindlaksmääratud tähtaja jooksul.

40 Käesolevas asjas võib pidada määratud ametiasutust ja ühenduse rahalise abi saajat üheks ja samaks isikuks.

41 Esiteks tunnistas komisjon täiesti, et kõnealuse IBEX-projekti puhul on tõepoolest tegemist ühe ja sama ametiasutusega. Kohtuistungil rõhutas komisjon selle praktika tavapäratust, põhjendades seda sellega, et kõnealust IBEX-projekti rahastati vahetult komisjoni poolt ning üksnes ühenduse ressurssidest kui „pilootprojekti", mille suhtes on ühendusel eriline huvi määruse nr 4254/88 artikli 10 lõike 1 punkti b tähenduses. Sellises suhete ja finantsolukorras ei saanud Itaalia Vabariigi huvid olla märkimisväärselt mõjutatud.

42 Teiseks sätestab määruse nr 4253/88 artikli 14 lõige 1, et struktuurifondide abitaotlused valmistab ette liikmesriik „või tema poolt määratud pädevad riiklikud, piirkondlikud, kohalikud või muud ametiasutused" ning need esitab komisjonile liikmesriik „või mõni teine tema poolt selleks määratud asutus". Lisaks makstakse sama määruse artikli 21 lõike 1 kohaselt rahaline abi „riiklikule, piirkondlikule või kohalikule ametiasutusele või organile, kes on selleks määratud".

43 Samas on selge tööstuse, kaubanduse ja käsitöö ministeeriumi 26. novembri 1997. aasta kirjast komisjonile, et Itaalia valitsus määras hageja määruse nr 4253/88 artikli 14 lõike 1 ja artikli 21 lõike 1 alusel selgelt vastutavaks kõnealuse sisseostjate messi korraldamise ja finantsjuhtimise eest.

44 Nagu Itaalia valitsus Esimese Astme Kohtu küsimusele vastates täpsustas, oli tal kõnealust kirja koostades kavatsus määrata hageja „ametiasutuseks" ja „organiks" nimetatud sätete tähenduses. Itaalia valitsus lisas, et nii kavatses ta anda hagejale

kogu pädevuse asjaomase projekti teostamisel, nii et selle tulemusel tulnuks hagejat pidada ka „määratud ametiasutuseks" määruse nr 4253/88 artikli 24 lõike 1 tähenduses.

45 Kolmandaks tuleb lisada, et kõnealuse IBEX-projekti käigus oli hageja täiesti teadlik asjaolust, et talle on antud „määratud ametiasutuse" roll ning et ta oli selle vastu võtnud.

46 Sellest järeldub, et kuna hageja oli „määratud ametiasutus" nimetatud artikli 24 lõike 1 tähenduses, ei olnud komisjonil kohustust konsulteerida enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist Itaalia valitsusega, kuna selle sätte kohaselt oli asjaomase abi tühistamise osas tema otsustada, kas paluda seisukoha esitamist Itaalia Vabariigilt või tema poolt määratud ametiasutuselt.

47 Sellisele järeldusele ei räägi vastu asjaolu, et hageja on eraõiguslik ühendus. Miski määruses nr 4253/88 ei keela liikmesriikidel panna eraõiguslikule isikule, kes näiteks teeb ettepaneku teostada komisjonile ühenduse rahastamise saamise eesmärgil esitatud projekt, abitaotluste läbivaatamisega ja nimetatud määruse artikli 14 lõike 1 ja artikli 21 lõike 1 tähenduses maksete vastuvõtmisega seotud ülesandeid. See on seda enam nii, kui finantsprojekt puudutab vaid marginaalses osas ühenduse fondidest abi saaja riigi huve, nagu on see käesolevas asjas.

48 Lisaks sisaldab määrus nr 1260/1999, mis koondas ühenduse õiguse suurema läbipaistvuse tagamise nimel ühte määrusesse struktuurifonde puudutavad sätted ning tunnistas kehtetuks määruse nr 4253/88, selles küsimuses ühte täpsustust, sätestades artikli 9 punktis n, et „korraldusasutus" on „riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi riiklik või eraasutus või -organ, mille liikmesriik on määranud

käesoleva määruse kohaldamisel abi korraldama [...]", ning lisades, et „korraldusasutus [võib] olla asjaomase abi makseasutusega sama asutus".

49 Kuivõrd hageja tugineb määruse nr 4253/88 artikli 23 lõikele 1, siis piisab, kui märkida, et käesolevas kohtuvaidluses ei ole kõne all tingimused, mil Itaalia Vabariigil oleks täiendav kohustus maksta tagasi summad, mis komisjon asjaomase projekti raames toimepandud kuritarvituse või hooletuse tõttu on alusetult välja maksnud. Seega ei pea siinses kontekstis, mille puhul nõutakse hagejalt tagasi välja makstud abi, vastama küsimusele, kas nimetatud rahaline kohustus eeldab, et komisjon pidanuks oma kavatsusest asjaomane abi tühistada eelnevalt Itaalia valitsust vormikohaselt teavitama.

50 Igal juhul tuleb meenutada, et komisjon saatis koopia 14. detsembri 1999. aasta kirjast pädevale Itaalia ministeeriumile (vt ülal punkt 22) ning teavitas sellega Itaalia valitsust võimalusest alustada menetlust hagejale määratud abi tühistamiseks. Võttes arvesse käesoleva asja faktiliste asjaolude eripära, tuleb seda informatsiooni pidada piisavaks, et lubada sellel valitsusel oma huvide kaitseks esitada komisjonile oma märkused lisaks tema poolt määratud ametiasutuse märkustele.

51 Sellest järeldub, et komisjon ei rikkunud vaidlustatud otsust vastu võttes määruse nr 4253/88 artikli 24 lõiget 1.

52 Sellest tulenevalt ei saa esimese väitega nõustuda.

Väited, mis tulenevad õiguspärase ootuse kaitse, õiguskindluse ja proportsionaalsuse põhimõtete rikkumisest

53 Kõigepealt tuleb meenutada, et hageja poolt esitatud Eurespriť projekti ei viidudki läbi ning et käesolev hagi ei nõua vaidlustatud otsuse tühistamist, et võimaldada hagejal see projekt lõpule viia või saada komisjoni 18. märtsi 1998. aasta otsusega määratud abi täies mahus. Tegelikkuses märkis hageja juba kohtueelses menetluses, et „messi ei ole tegelikult toimunud" (18. septembri 2000. aasta kiri), ning tunnistas „vajadust projekt ära lõpetada" (9. jaanuari 2002. aasta kaebus Euroopa ombudsmanile).

54 Sellest tulenevalt taotlevad kõnealused kolm väidet vaidlustatud otsuse õigusvastaseks tunnistamist üksnes osas, milles otsus nõuab kogu ettemaksu summas 200 000 eurot tagasimaksmist, arvestamata hageja tehtud kulutusi projekti alustamiseks ja selle läbiviimise püüdlusteks. Selles kontekstis täpsustab hageja, et need kulutused oleksid olnud abikõlblikud igal juhul, kui Eurespriť mess oleks aset leidnud. Ta lisab, et tema arvukate kirjade ja erinevate muudatustaotluste valguses oli komisjon teadlik algses projektis kirjeldatud messi korraldamisega seotud raskustest.

55 Lõpetuseks heidab hageja komisjonile ette, et viimane ei tunnistanud ekslikult kohtueelses menetluses hageja poolt projekti algfaasides tehtud kulutuste abikõlblikkust põhjendusel, et need kulutused polnud nõuetekohaselt tõendatud. Hageja seisukohast oleks tulnud kulutusi tõendada üksnes lõpparuandes, st pärast ettevõtmise lõpuleviimist.

56 Selles osas sobib meenutada, et määruse nr 4253/88 artikli 24 lõiked 1 ja 2 lubavad komisjonil tühistada määratud rahalise abi tervikuna, kui rahastatud ettevõtmine „ei õigusta osa või kogu" abi (vt selle kohta Euroopa Kohtu 24. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-500/99 P: Conserve Italia *v.* komisjon, EKL 2002, lk I-867, punktid 88–90).

57 Käesolevas asjas rahastati tekstiili- ja rõivasisseostjate IBEX-messi, mille detailne kirjeldus sisaldus hageja esitatud toimikus ning mille olulised elemendid olid kindlaks määratud käsiraamatus ning abisaaja deklaratsioonis, mille oli nõuetekohaselt allkirjastanud hageja.

58 Nagu ilmneb viimatinimetatud tekstidest, on sisuliselt sellise messi eesmärgiks võimaldada suurettevõtjatel ja konkreetse majandusharu vastavatel väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatel korraldada eelnevalt kokkulepitud kohtumisi rajamaks tehnoloogilis-kaubanduslikke partnerlussuhteid. Sellest tulenevalt peetakse projekti kordamineku seisukohast partnerite valikut olulisimaks. Korraldaja peab järgima täpselt kaheksaetapilist ajakava ning esitama vähemalt neli kuud enne messi toimumist vahearuande juba registreerunud ettevõtjate nimekirjaga.

59 Samas hageja kavandatud mess, mis pidi leidma aset Capril ja tooma kolmeks päevaks kokku 60–70 suurettevõtjat ning 300–350 väike- ja keskmise suurusega ettevõtjat, ei toimunudki, isegi osaliselt mitte.

60 Sellest järeldub, et hageja kaotas igasuguse õiguse kõnealusele rahalisele abile. Kohustus projekt tegelikult läbi viia oli hageja peamine ülesanne ning sellest sõltus ühenduse abi saamine (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 24. aprilli 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-551/93 ja T-231/94–T-234/94: Industrias Pesqueras Campos jt *v.* komisjon, EKL 1996, lk II-247, punkt 160). Komisjonipoolne osaline rahastamine oleks äärmisel juhul olnud võimalik vaid siis, kui projekt oleks teostunud osaliselt — näiteks kui mess oleks korraldatud lühema kui kolmepäevalise üritusena või väiksema arvu osavõtjatega kui see, mida hageja oli kavandanud. Sellegipoolest oleks pidanud mess tegelikult toimuma.

61 Kuivõrd kõnealune rahaline abi anti konkreetselt ja üksnes sisseostjate IBEX-messi toimumise eesmärgil, mitte aga tööde jaoks, mida hageja peab üldiselt vajalikeks,

sest tema sõnul „andsid [need] tööstusharu kohta väärtusliku õppetunni" (18. septembri 2000. aasta kiri), ei saa hageja poolt nende tööde tegemiseks kantud kulutusi ühenduse eelarvest katta.

62 Sellest tuleneb, et komisjoni vastu esitatud väide, et ta keeldus väidetavalt kõnealuse messi ettevalmistamiseks kantud kulutuste kõlblikuks tunnistamisest ekslikult, tuleb jätta selle asjakohatuse tõttu tähelepanuta. Isegi kui eeldada, et neid kulutusi tunnistati ja komisjon oleks maksnud hagejale välja abi teise osa, oleks viimane pidanud projekti täieliku ebaõnnestumise tõttu maksma saadud ettemaksu tagasi tervikuna.

63 Igal juhul keeldus komisjon rahalise abi teise osa väljamaksmisest ning — hageja sõnul kõnealuse projekti läbiviimiseks tehtud — kulutuste abikõlblikeks tunnistamisest õigustatult. Ehkki hageja poolt allkirjastatud abisaaja deklaratsiooni punktist 3 nähtub selgesti, et selle osa väljamaksmine sõltus eelkõige eelarve vahearuande esitamisest, mis pidi „tõendama, et vähemalt 50% selle abi esimesest osast oli juba kulutatud" („attesting that at least 50 % of the first instalment of this subsidy has already been spent"), piirdus hageja väidetavalt projekti raames kantud kulutuste lihtsa nimekirja esitamisega komisjonile ilma arvete ja kontoväljavõtetega, „tõendamata", et neid kulutusi tegelikult tehti ning seda just asjaomase projekti läbiviimiseks.

64 Tasub lisada, et 12. jaanuari 1999. aasta kirjaga, st ajal, mil hageja kavatses veel projekti teostada, küll aga hilisemal kuupäeval kui esialgu ette nähtud, juhtis komisjon hageja tähelepanu asjaolule, et viimane peab esitama finantsaruande, täpsustades tehtud kulutusi heakskiidetud eelarvest lähtudes. Selleks edastas ta hagejale täitmiseks blanketi, millest järeldub, et määratud abi teise ja kolmanda osa

väljamaksmine ja lõppmakse sõltus esitatud kulutuste tõendatusest. Hageja ei täitnud seda blanketti ega saatnud seda komisjonile, et tehtaks teise osa väljamakse.

65 Samas, väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on abitaotlejatel ja -saajatel informatsiooni andmise ja lojaalsuse kohustus, mille kohaselt peavad nad esitama komisjonile usaldusväärseid andmeid, mis ei ole eksitavad, ning ilma milleta ei saaks abi andmise tingimuste täitmise kontrollimiseks sisse seatud järelevalve ja tõendamismehhanism nõuetekohaselt toimida (Esimese Astme Kohtu 17. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-180/00: Astipesca *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-3985, punkt 93 ja viidatud kohtupraktika).

66 Seega ei saa komisjonile heita ette viivituste tekitamist projekti teostamisel ning projekti lõplikku läbikukkumist, kuna ta keeldus jätkamast rahastamist pärast määratud abi esimese osa väljamaksmist. Ehkki tõepoolest palus hageja komisjonilt juba väga varakult luba kavandatud messi toimumisaeg edasi lükata, nähtub menetluspoolte eespool viidatud kirjavahetusest (vt ülal punktid 16–24), et komisjon reageeris muudatustaotlustele ja hageja poolt esitatud projekti ümbertöötatud versioonidele alati konstruktiivselt. Järelikult polnud see komisjoni käitumine, mis takistas hagejal leida kavandatud messile sobivat toimumisaega, koordineerida seda vajadusel teiste samalaadsete üritustega ning täita üht peamist kavandatud messile esitatud tingimustest — esitada asjaomasele messile registreerunud 60–70 tellija ning 300–350 väike- ja keskmise suurusega ettevõtja nimekiri. Lisaks möönis hageja ise, et takistused, millega tema projekt kokku puutus, olid omased tekstiilitööstusele (vt 10. jaanuari 2000. aasta kiri, eespool punktis 23) ning tingitud vähesest selle tööstusharu ettevõtjate reageeringust, näidates, et tööstusharu on — peamiselt struktuurilistes — raskustes (1999. aasta oktoobri kolmas vahearuanne). Need sündmused jäävad üksnes hageja vastutusalasse, kes on tekstiilitööstuses tegev ühendus.

67 Neil asjaoludel, kui on tuvastatud, et hageja poolt kavandatud sisseostjate messi planeeritud ajal ei toimunud, oli komisjonil täielik õigus tühistada määratud rahaline abi tervikuna ning nõuda tagasi väljamakstud ettemaks. Igal juhul, kuna hageja poolt kõnealuse projekti raames väidetavalt tehtud kulutuste kohta puudusid usaldusväärsed tõendid, ei olnud komisjon kohustatud tunnistama neid kulutusi, isegi mitte osaliselt, abikõlblikeks ning välja nõudma vaid osa juba tasutud ettemaksust.

68 Eeltoodust tuleneb, et vaidlustatud otsust tuleb pidada kõnealuse projekti täieliku läbikukkumise suhtes proportsionaalseks meetmeks.

69 Samuti ilmneb, et hageja, olles teadlik oma projekti läbikukkumisest, ei võinud õiguspäraselt loota, et komisjon jätab juba tasutud ettemaksu tagasi nõudmata, seda enam, et komisjon oli nende kirjavahetuse käigus korduvalt hagejat teavitanud sellest (vt ülal punkte 17–19 ja 27), et hageja oli projekti läbiviimisel oma peamised kohustused täitmata jätnud ning et ta ei olnud tõendanud väidetavalt projekti eesmärgil tehtud kulutuste abikõlblikkust. Hagejal ei saanud seega olla mingisugust õiguspärast ootust.

70 Lõpetuseks, määruse nr 4253/88 artikli 24, käsiraamatu ja abisaaja deklaratsiooni lugemisel oleks hageja pidanud aru saama, et ta on kohustatud maksma saadud abi tagasi juhul, kui abi andmise tingimusi ei täideta. Selle regulatsiooni valguses on vaidlustatud otsus kooskõlas õiguskindluse põhimõttega.

71 Järelikult tuleb väited, mis tulenevad proportsionaalsuse, õiguspärase ootuse kaitse ja õiguskindluse põhimõtete rikkumisest, jätta põhjendamatuse tõttu tähelepanuta.

Väide, mis tugineb otsuse põhjendamata jätmisele

72 Hageja väidab sisuliselt, et vaidlustatud otsus ei võimaldanud tal mõista, miks tema poolt kohtueelses menetluses esitatud dokumente, eelkõige 18. oktoobri 1999. aasta vahearuande kolmandat versiooni, nagu ka projekti muudatustaotlusi ja tehtud kulutuste aruannet, peeti asjaomase abi saamiseks ebapiisavaks.

73 Seoses sellega tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad üksikakti põhjendustest selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema selle akti vastu võtnud institutsiooni kaalutlused, nii et huvitatud isikud saaksid teada rakendatud abinõu põhjused ning pädev kohus saaks teostada kontrolli. Nõuetekohaste põhjenduste olemasolu tuleb hinnata konkreetsetest asjaoludest lähtudes. Ei ole nõutav, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid õiguslikke ja faktilisi asjaolusid, kuivõrd küsimust, kas akt vastab EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb hinnata mitte üksnes asjaomase akti sõnastuse valguses, vaid ka selle vastuvõtmise kontekstis (Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *v.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63 ja viidatud kohtupraktika).

74 Käesolevas asjas põhjendati vaidlustatud otsust Eurespriť projekti läbikukkumisega, hageja suutmatusega esitada kõnealusel messil osalevate tellijate ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate nimekiri ning finantsaruande puudumisega vahearuandes. Lisaks viitas see otsus komisjoni ja hageja kirjavahetusele puuduvate elementide kohta, mille olemasolu oli projekti jätkamiseks vajalik (vaidlustatud otsuse punktid 7–14, 21 ja 22). Mis puudutab neid elemente, siis hagejal oli võimalus saada teada põhjused, miks komisjon vaidlustatud otsuse langetas, ning vajadusel seda vaidlustada, ning Esimese Astme Kohus sai teostada õiguspärasuse kontrolli.

75 Seetõttu ei saa nõustuda väitega, mis tugineb otsuse põhjendamata jätmisele.

76 Kuna ühegi esimese ja teise võimalusena esitatud nõude toetuseks esitatud väitega ei saa nõustuda, tuleb hagi jätta tervikuna põhjendamatuse tõttu rahuldamata ilma, et peaks käsitlema komisjoni poolt esimese võimalusena esitatud nõuete teise osa ja teise võimalusena esitatud nõuete vastu esitatud väiteid vastuvõetamatuse kohta.

Kohtukulud

77 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kasuks, jäetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele hageja kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Mõista komisjoni kohtukulud välja hagejalt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.**

Pirrung Meij Forwood

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. septembril 2004 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Koja esimees

J. Pirrung